

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна МІСЛАШКАЛО

СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма Бізнес-статистика і аналітика

Статус дисципліни вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання українська

Завідувач кафедри статистики
і економічного прогнозування

Олена РАСВІНСЬКА

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри статистики і економічного прогнозування
Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Розробник:

Аксьонова І. В., к.е.н., доц. кафедри статистики і економічного прогнозування

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Суттєві зміни в суспільному та економічному житті України, що відбуваються у зв'язку з процесами інтеграції на європейському та світовому ринках, обумовили потребу істотного реформування регіональної статистики.

Дослідження соціально-економічного розвитку регіонів донедавна проводились переважно з метою забезпечення інформацією загальнодержавних органів управління для обґрунтування та прийняття ними директивних рішень. У сучасних умовах розширюється коло споживачів результатів даних досліджень. Вони використовуються суб'єктами підприємництва, населенням, органами державної статистики, науковими установами. У зв'язку з цим необхідно трансформувати методологію регіональної статистики, ставити нові вимоги до організації статистичних спостережень та аналізу регіонального розвитку.

У сучасних умовах господарювання регіональні дослідження соціально-економічного розвитку необхідні для забезпечення інформацією державних органів управління, підприємств і організацій різних форм власності.

Вивчення статистичних методів оцінювання регіонального розвитку є важливою складовою сучасної економічної освіти, що пов'язано з інтеграційними процесами, зростанням взаємозалежності та взаємного впливу регіонів у соціально-економічних процесах, гармонізацією та узгодженням національних та міжнародних стандартів та їх впровадженням у статистичну практику.

Вивчення дисципліни «Статистичні методи оцінки регіонального розвитку» необхідно майбутнім фахівцям, щоб об'єктивно оцінювати кількісну та якісну сторони соціально-економічних явищ та процесів, що відбуваються в регіонах, проводити моніторинг регіонального розвитку, розробляти систему показників розвитку регіонів, застосовувати прикладні статистичні та економіко-математичні методи для комплексного оцінювання соціального, економічного та екологічного становища регіонів, проводити міжрегіональні порівняння.

Об'єктом навчальної дисципліни є регіони країни.

Предметом навчальної дисципліни є закономірності розвитку соціальних, економічних та екологічних явищ, що відбуваються в регіоні.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів теоретичних знань, прикладних умінь та навичок щодо використання статистичних методів дослідження процесів регіонального розвитку.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	4
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	4
Форма підсумкового контролю	Залік

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Економічна теорія	Написання курсових робіт, дипломної роботи
Макроекономіка	
Інформатика	
Статистика	
Статистика II	
Економічна статистика	
Аналітика соціальних та демографічних процесів	
Програмні продукти обробки великих масивів інформації	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Програмні результати навчання
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.	Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.	<p>Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.</p> <p>Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.</p> <p>Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.</p>
Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.	<p>Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).</p> <p>Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.</p>
Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.	Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

<p>Здатність до поглибленої аналітики основних характеристик сегментів бізнесу на мікро-, мезо- та макроекономічних рівнях.</p>	<p>Формувати цілісну систему бізнес-вимог та описувати, моделювати й оптимізувати бізнес-процеси з метою прийняття ефективних управлінських рішень на мікро-, мезо- та макрорівнях та формувати невідтворювальні конкурентні переваги соціально-економічних систем.</p> <p>Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.</p> <p>Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p>
<p>Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій smart-аналітики та цифрової економіки для обробки інформації бізнес-процесів та моделювання розвитку соціально-економічних систем.</p>	<p>Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.</p> <p>Моделювати бізнес-процеси та формувати ефективні моделі бізнесу за допомогою новітніх методів обробки, аналізу та візуалізації великих масивів інформації.</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи регіональної статистики та регіонального розвитку

Тема 1. Поняття та організація регіональної статистики

- 1.1. Регіон як об'єкт статистичних досліджень.
- 1.2. Сутність регіональної статистики та її організація в Україні.
- 1.3. Законодавчо-нормативна база регіональної статистики.

Тема 2. Методологічні підходи регіонального управління та розвитку

- 2.1. Еволюція теорій регіонального розвитку.
- 2.2. Поняття стійкого розвитку. Світовий досвід побудови програм стійкого регіонального розвитку.
- 2.3. Політика регіонального розвитку України.

Тема 3. Статистичні показники оцінювання та аналізу регіонального розвитку

- 3.1. Структура господарського комплексу регіону.
- 3.2. Система показників аналізу розвитку регіону. Статистика економічного розвитку регіону.
- 3.3. Статистика соціального розвитку регіону.
- 3.4. Статистика екологічного розвитку регіону.

Змістовий модуль 2. Моделі регіонального розвитку

Тема 4. Прикладні методи регіональних досліджень

- 4.1. Класифікація методів регіонального аналізу.
- 4.2. Класифікації та групування в регіональній статистиці.

- 4.3. Методи оцінювання міжрегіональних зв'язків.
- 4.4. Методи визначення комплексності, спеціалізації та структурних зрушень регіонального розвитку.
- 4.5. Використання виробничої функції для оцінювання складових розвитку регіону.

Тема 5. Статистичний аналіз регіональної нерівномірності

- 5.1. Теоретична основа теорії конвергенції.
- 5.2. Статистичний інструментарій аналізу σ -конвергенції.
- 5.3. Динамічний аналіз регіонального розвитку – моделі β -конвергенції.

Тема 6. Міжнародні та національні міжрегіональні статистичні порівняння

- 6.1. Міжнародні індекси аналізу регіонального розвитку.
- 6.2. Територіальні індекси.
- 6.3. Метод рейтингування як інструмент дослідження розвитку регіонів.

Перелік лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

Методи навчання спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти: проблемні лекції (тема 1), міні-лекції (теми 2, 6), робота в малих групах з проблемної ситуації (теми 2, 5), дискусії (теми 1, 4), кейс-метод (тема 2), створення ситуацій пізнавальної новизни (теми 3, 4, 5, 6).

На всіх заняттях використовуються презентації навчального матеріалу, візуалізація відповідей студентів.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік, дорівнює 60 балам);

підсумковий/семестровий контроль, що здійснюється у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Критерії **поточного оцінювання** знань студентів:

Експрес-опитування (1 бал) - активна участь в обговоренні питань, надання відповіді на поставлені запитання. Максимальна кількість балів – 12.

Лабораторна робота (максимальна кількість балів – 30). За кожну лабораторну роботу студент отримує 5 балів:

5 балів – робота виконана і захищена в строк, без помилок у розрахунках, надані обґрунтовані висновки і правильні відповіді за темою роботи;

4 бали - робота виконана і захищена без помилок у розрахунках, надані обґрунтовані висновки і правильні відповіді за темою роботи;

3 бали – робота виконана та захищена з незначними помилками у розрахунках та висновках;

0 балів – робота невиконана і незахищена.

Презентація проблемного питання (максимальна кількість балів - 15). За кожен презентує студент отримує 5 балів:

1 бал – широта вивчення та узагальнення існуючих досліджень проблеми, що розглядається;

1 бал – оригінальність проведення аналізу проблеми та ступінь формування власної точки зору;

1 бал – підтвердженість теоретичних положень практичними прикладами, розрахунками, статистичними даними;

1 бал – логічність побудови та обґрунтованість сформульованих теоретичних висновків за питаннями, що розглядаються;

1 бал – оформлення презентації та її захист із чіткими відповідями на запитання.

Кейс-завдання (максимальна кількість балів – 5):

5 балів – зміст та структура виконаного кейс-завдання відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано аналітичні пояснення й висновки стосовно розвитку або розширення обраного бізнесу в регіоні (регіонах); проведено комплексне соціально-економічне дослідження стану та тенденцій розвитку регіонів; обґрунтовано й сформовано систему соціально-економічних показників за регіонами, які впливають на розвиток обраного бізнесу;

4 бали – зміст та структура виконаного кейс-завдання відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано аналітичні пояснення й висновки стосовно розвитку або розширення обраного бізнесу в регіоні (регіонах); проведено всебічний аналіз соціально-економічного дослідження стану та тенденцій розвитку регіонів, але недостатньо коректно визначено набір соціально-економічних показників за регіонами, які впливають на розвиток обраного бізнесу;

3 бали – зміст та структура виконаного кейс-завдання відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано аналітичні пояснення й висновки стосовно розвитку або розширення обраного бізнесу в регіоні (регіонах), але недостатньо глибоко проведено соціально-економічне дослідження стану та тенденцій розвитку регіонів, недостатньо коректно визначено набір соціально-економічних показників за регіонами, які впливають на розвиток обраного бізнесу;

0 балів – зміст та структура виконаного кейс-завдання не відповідають меті дослідження або виконання кейс-завдання відсутнє.

Тестові завдання (максимальна кількість балів – 18). За кожне тестове завдання студент отримує 3 бали: 50 % правильних відповідей на тести – 1 бал; 75 % правильних відповідей – 2 бали; 100 % правильних відповідей – 3 бали.

Модульна контрольна робота (максимальна кількість балів – 20). Кожна модульна контрольна робота оцінюється в 10 балів:

10 балів – усі завдання виконані правильно, зроблено обґрунтовані висновки щодо проаналізованої ситуації;

9 балів – усі завдання виконані правильно, але студент припустився деяких неточностей у формулюванні економічних висновків;

8 балів – усі завдання виконані правильно, але студент зробив не повні економічні висновки;

7 балів – усі завдання виконані, але студент припустився незначних помилок у виконанні завдань та формулюванні висновків;

6 балів – усі завдання виконані, але студент припустився значних помилок у їх виконанні та формулюванні висновків;

0 балів – студент не з'явився на модульну контрольну роботу.

Склад завдань для модульної контрольної роботи:

тестові завдання включають закриті, відкриті тести та тести на співставлення;

теоретичні питання охоплюють лекційний матеріал за темами дисципліни;

практичні завдання складаються із завдань різного рівня складності, а саме стереотипних, діагностичних та евристичних.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення заліку, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності практичного використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Залік охоплює суму балів від виконання сукупності завдань і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Студента слід **уважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, яка наведена в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
	Аудиторна робота			
Тема 1. Поняття та організація регіональної статистики	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Регіон як об'єкт статистичних досліджень. 2. Сутність регіональної статистики та її організація в Україні. 3. Законодавчо-нормативна база регіональної статистики.	Експрес опитування	2
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою 1. Питання: 1. Порівняльна характеристика організації регіональної статистики в країнах світу (США, Японія, Канада,	Презентація	10

		Німеччина та інші) та Україні. 2. Світовий досвід у формуванні регіональної політики (Японія, США, Австралія, Бразилія) та його адаптація для розвитку регіонів України. 3. Сучасні класифікації регіонального розвитку. 4. Міжнародна співпраця органів статистики з питань регіонального розвитку України. 5. Основні напрямки та ефективність діяльності єврорегіонів, які створені за участю України. 6. Порівняльний аналіз регіонів України за основними соціально-економічними показниками. 7. Регіональна статистика в області науки та освіти, бізнесу, інфраструктури та державної активності. 8. Формування та реалізація стратегій регіонального розвитку (проблеми та перешкоди).		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до лабораторного заняття щодо створення презентації, тестовий контроль знань	Тестовий контроль	3
Тема 2. Методологічні підходи регіонального управління та розвитку	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Еволюція теорій регіонального розвитку. 2. Поняття стійкого розвитку. Світовий досвід побудови програм стійкого регіонального розвитку. 3. Політика регіонального розвитку України.	Експрес опитування	2

	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою 2. Питання: 1. Концепції державного регулювання регіонального розвитку: марксистська, меркантилістська, класична економічна теорія, кейнсіанство. 2. Економічні кризи та державне регулювання економіки. 3. Бюджетна підтримка регіонів (за матеріалами Бюджету України). 4. Соціально-економічна типологія регіонів та регіональна політика. 5. Нова економічна географія як сучасне бачення просторового розвитку регіонів. 6. Регіон у концепції стійкого розвитку. Аналіз стійкого розвитку регіонів України. 7. Управління стійким розвитком у східних країнах: Китай, Індія, Японія. Кейс-завдання на тему: «Прийняття управлінських рішень при виборі регіону для розвитку певного виду бізнесу».	Презентація	5	
			Звіт з кейс-завдання	5	
	Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до лабораторного заняття щодо створення презентації, тестовий контроль знань	Тестовий контроль	3	
Тема 3. Статистичні показники оцінювання та аналізу регіонального розвитку	Аудиторна робота				
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Структура господарського комплексу регіону. 2. Система показників аналізу розвитку регіону. Статистика економічного розвитку регіону. 3. Статистика соціального розвитку регіону. 4. Статистика екологічного розвитку регіону.	Експрес опитування	2	

	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою 3. Лабораторна робота 1. Структурно-динамічний та кореляційно-регресійний аналіз економічного розвитку регіонів. Частина 1. «Методи описової статистики в регіональних дослідженнях». Частина 2. «Структурно-динамічний та регресійний метод аналізу економічних показників розвитку регіону». Лабораторна робота 2. Кластерний аналіз соціального та екологічного розвитку регіонів.	Звіт з лабораторної роботи	3 10
			Модульна контрольна робота	10
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до лабораторного заняття щодо оформлення звіту з лабораторної роботи, тестовий контроль знань. Підготовка до написання модульної контрольної роботи.	Тестовий контроль	3
Тема 4. Прикладні методи регіональних досліджень	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Класифікація методів регіонального аналізу. 2. Класифікації та групування в регіональній статистиці. 3. Методи оцінювання міжрегіональних зв'язків. Методи визначення комплексності, спеціалізації та структурних зрушень регіонального розвитку. 5. Використання виробничої функції для оцінювання складових розвитку регіону.	Експрес опитування	2
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою 4. Лабораторна робота 3. Статистичне оцінювання спеціалізації та структурних зрушень у регіоні. Лабораторна робота 4. Використання виробничих функцій для оцінювання складових розвитку регіону.	Звіт з лабораторної роботи	3 10

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до лабораторного заняття щодо оформлення звіту з лабораторної роботи, тестовий контроль знань.	Тестовий контроль	3
Тема 5. Статистичний аналіз регіональної нерівномірності	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Теоретична основа теорії конвергенції. 2. Статистичний інструментарій аналізу σ -конвергенції. 3. Динамічний аналіз регіонального розвитку – моделі β -конвергенції.	Експрес опитування	2
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою 5. Лабораторна робота 5 (частина 1). Статистичне оцінювання пропорційності розвитку регіонів. Лабораторна робота 5 (частина 2). Динамічне оцінювання нерівномірності регіонального розвитку.	Звіт з лабораторної роботи	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до лабораторного заняття щодо оформлення звіту з лабораторної роботи, тестовий контроль знань.	Тестовий контроль	3
Тема 6. Міжнародні та національні міжрегіональні статистичні порівняння	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Міжнародні індекси аналізу регіонального розвитку. 2. Територіальні індекси. 3. Метод рейтингування як інструмент дослідження розвитку регіонів.	Експрес опитування	2
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою 6. Лабораторна робота 6 (частина 1). Використання територіальних індексів під час проведення регіональних порівнянь. Лабораторна робота 6 (частина 2). Рейтингування регіонів за рівнем соціально-економічного та екологічного розвитку.	Звіт з лабораторної роботи	5
			Модульна контрольна робота	10

Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до лабораторного заняття щодо оформлення звіту з лабораторної роботи, тестовий контроль знань. Підготовка до написання модульної контрольної роботи.	Тестовий контроль	3
Загальна кількість балів				100

Рекомендована література

Основна

1. Кушнір Н. Б. Статистика. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 208 с.
2. Побурко Я. О. Основи організації регіональної статистики / Я. О. Побурко. Львів : НАН України : ІРД, 2004. 196 с.
3. Пухтаєвич Г. О. Аналіз національної економіки : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Г. О. Пухтаєвич. К. : КНЕУ, 2003. 148 с.
4. Статистика [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. В. Раєвнева, І. В. Аксьонова, О. І. Бровко [та ін.]; за заг. ред. О. В. Раєвневої. Самостійне електрон. текстове мережеве вид. (389 с. / 3,59 МБ). Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24523>
5. Статистичні методи оцінки регіонального розвитку: навч. посібник/ під ред. О. В. Раєвневої. Х.: ФОП Александрова К. М., 2016. 328 с.

Додаткова

- 6 Раєвнева О. В. Диспропорційність соціально-економічного розвитку регіонів України: інструментарій оцінювання та регулювання : монографія / О. В. Раєвнева, О. Ю. Бобкова. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. 264 с.
7. Просторова організація бізнесу в регіонах України: форми та механізми регулювання: монографія у 2-х томах. Т.2 / НАН України. Державна установа «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України»; наук. ред. М.І. Мельник. Львів, 2019. 330 с.
8. Сергєєва Л. Н. Статистичне забезпечення управління розвитком регіону : монографія / Л. Н. Сергєєва, О. А. Теряник. Запоріжжя : КПУ, 2010. 240 с.
9. Стале ендегенне зростання регіонів України в умовах децентралізації: монографія / ред. д.е.н., проф. І. З. Сторонянська. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України. 2019. 501 с.
10. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України, 2020. 531 с.
11. Територіальний розвиток і регіональна політика. Стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації: наукова доповідь / наук. ред. д.е.н., проф. Сторонянська І.З. Львів, ІРД НАНУ. 2020. 141 с.
12. Функціональні типи територій як об'єкт державної регіональної політики: методичні підходи до ідентифікації: науково-аналітична доповідь / наук. ред. д.е.н., проф. Сторонянська І. З. Львів, ІРД НАНУ. 2020. 150 с.
13. Диагностика развития регионов: структура, границы, методы : монография / [В. Н. Василенко, П. В. Гудзь, О. А. Кратт и др.] ; под науч. ред. В. Н. Василенко. Донецк : Юго-Восток, 2009. 286 с.

14. Інноваційний потенціал регіонів України в контексті формування стратегій смарт-спеціалізації: наукова доповідь / Лещух І.В., Патицька Х.О. / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів. 2020. 99 с.

15. Прикладная статистика: современные подходы и инструментарий анализа массовых явлений и процессов : монография / под ред. Е. В. Раевневой, Н. А. Кизима. Х. : ФЛП Либуркина Л. М. ; ИД «ИНЖЭК», 2010. 288 с.

16. Конкурентні стратегії безпеки розвитку України у глобальному середовищі : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; за заг. ред. А. І. Мокія. – Львів, 2019. – 872 с.

17. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 263 с.

Інформаційні ресурси

18. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021- 2027 роки та план заходів з її реалізації. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/regionalna-politika/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-2021-2027-roki-ta-plan-zahodiv-z-yiyi-realizaciyi>

19. Сайт Головного управління статистики у Харківській області. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://kh.ukrstat.gov.ua/>.

20. Сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

21. Сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mepr.gov.ua/>

22. Сайт Міністерства розвитку громад та територій України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.minregion.gov.ua/about/>

23. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Навчальна дисципліна «Статистичні методи оцінки регіонального розвитку». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=3517>